

СЕКЦІЯ 6.

ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИЙ МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

ІГНАТИШИН МАРІЯ ВАСИЛІВНА,
к.е.н., доцент кафедри фінансів,
БУРДЮХ ЛЮДМИЛА ЮРІЇВНА,
магістр зі спеціальності
«Фінанси, банківська справа та страхування»
Мукачівського державного університету

МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ БЮДЖЕТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Рівень розвитку регіонів будь-якої країни відрізняється один від одного. На це впливають різні чинники, такі як історія, клімат, природні умови та інше. Для того, щоб країна розвивалася рівномірно, необхідно здійснювати збалансування бюджетів всіх рівнів, тобто проводити бюджетне регулювання. Саме тому дослідження методів бюджетного регулювання сьогодні є надзвичайно актуальним.

Бюджетне регулювання є інструментом вирівнювання бюджетів, оскільки впливає на соціально-економічний розвиток регіонів та на циклічний розвиток економіки країни в цілому. Збалансування доходів та видатків місцевих бюджетів проводиться за допомогою особливих методів. Основними методами бюджетного регулювання виступають:

- метод відсоткових відрахувань від загальнодержавних податків та доходів, що поступають до місцевих бюджетів;
- надання міжбюджетних трансфертів.

Найважливішим та найефективнішим методом бюджетного регулювання виступають міжбюджетні трансферти. Вони є однією з найважливіших форм фінансування соціально-економічного розвитку країни [2]. Згідно з Бюджетним кодексом України [1], міжбюджетні трансферти – це «кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого». Виділять чотири види

трансфертів: базову дотацію; субвенції; реверсну дотацію; додаткові дотації.

У 2017 році з Державного бюджету до місцевих було перераховано 272,6 млрд. грн. офіційних трансфертів, що склало майже третину державних видатків.

Законом України про Державний бюджет України на 2017 рік загальний обсяг базової дотації затверджено в сумі 5,9 млрд. грн., що на 1,1 млрд. більше, ніж на 2016 рік. Базова дотація надається державним бюджетом для місцевих і служить інструментом для підвищення фіскальної спроможності.

Протилежною до базової є реверсна дотація, котра надається з місцевих бюджетів до державного. Вона забезпечує перерозподіл коштів між багатими та бідними регіонами. Обсяг реверсної дотації у 2017 році становив 3,9 млрд. грн., що на 0,8 млрд. грн. більше ніж у 2016 році.

Також виділяється додаткова дотація, котра направляється на видатки, у сфері освіти та охорони здоров'я, які не фінансуються за рахунок субвенцій. У 2017 році з державного бюджету було перераховано додаткових дотацій на суму 16,2 млрд. грн., що на 14,1 млрд. грн. більше від 2016 року.

Крім дотацій до міжбюджетних трансфертів відносять і субвенції. У 2017 році було надано 250,9 млрд. грн. субвенцій, що на 61,8 млрд. грн. більше, ніж у 2016 році. З них на здійснення державних програм соціального захисту 124,7 млрд. грн., на освіту – 51,7 млрд. грн., на охорону здоров'я – 62,1 млрд. грн., інші субвенції склали 12,4 млрд. грн. [3].

У 2015 році була проведена реформа міжбюджетних відносин, яка повинна забезпечити приріст власних доходів місцевих бюджетів та скорочення офіційних трансфертів. Для того, щоб оцінити фінансову спроможність місцевих бюджетів проаналізуємо частку офіційних трансфертів з державного бюджету в доходах бюджету Закарпатської області протягом 2014-2017 рр.

Таблиця 1**Частка офіційних трансфертів з державного бюджету в доходах бюджету Закарпатської області протягом 2014-2017 рр. [4]**

Роки	Доходи бюджету Закарпатської області, тис. грн.	Офіційні трансферти з державного бюджету тис. грн.	Частка ОТ у загальних доходах,
2014	6 668 883,6	5 088 815,6	76%
2015	8 433 086,7	6 361 998,7	75%
2016	10 122 170, 4	7 015 257,3	69%
2017	14 011 340,8	9 402 505,7	67%

Як бачимо, за період 2014-2017 років частка офіційних трансфертів з державного бюджету з кожним роком скорочувалася, і водночас збільшувалися власні доходи. Така тенденція свідчить про те, що реформа забезпечила покращення фіскальної спроможності області. Завдяки цій реформі зросли субвенції, у 2017 році вони становили 8,2 млрд. грн., що на 6 млрд. грн. більше ніж у 2014 році. А розмір дотацій у 2017 році становив 1,2 млрд. грн., що на 2 млрд. грн. менше ніж у 2014 році. Отже кошти почали використовуватися за цільовим призначенням.

Водночас система міжбюджетних відносин у 2017 році характеризувалася нестабільністю. Великою проблемою ефективності використання наданих бюджетних ресурсів є надходження трансфертів до місцевих бюджетів наприкінці бюджетного періоду. У 2017 році майже 28% всіх трансфертів були перераховані у листопаді – грудні, через це регіонами не виконано багато програм [3].

Отже бюджетне регулювання посідає дуже важливе місце в системі управління бюджетними відносинами. Система бюджетного регулювання потребує багатьох змін, і в першу чергу вдосконалення законодавства. Необхідно стимулювати до створення об'єднаних територіальних громад, чітко розмежувати повноваження органів місцевого самоврядування, а також унормувати надання дотацій та субвенцій.

Список використаної літератури:

1. Бюджетний кодекс України (у редакції від 28.12.2014 № 79-VIII зі змінами та доповненнями) // Інформаційно-пошукова система «Ліга»

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.liga.net>

2. Ігнатишин, М. В. Міжбюджетні трансферти як інструмент вирівнювання бюджетів України / М. В. Ігнатишин, В. М. Василенко –Мукачево : МДУ, 2016. - С.116-118

3. Звіт про результати аналізу формування та використання міжбюджетних трансфертів з Державного бюджету України місцевим бюджетам у 2016–2017 роках [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua>

4. Сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>.

ІГНАТИШИН МАРІЯ ВАСИЛІВНА,
к.е.н., доцент кафедри фінансів,
ПЕЧУНКА ОЛЕНА ЮРІЇВНА,
магістр зі спеціальності
«Фінанси, банківська справа та страхування»
Мукачівського державного університету

ЕФЕКТИВНІСТЬ АДМІНІСТРУВАННЯ ПДВ – СКЛАДОВА ЧАСТИНА ФІСКАЛЬНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

ПДВ – це податок на споживання, тягар якого відчують не лише платники податку до бюджету, але і покупці створених в процесі виробництва і обігу матеріальних благ. Перевагою даного визначення є чітке зазначення податкового навантаження на покупця, який і є реальним платником податку[1].

Використання терміну “ефективність”, у сфері непрямого оподаткування можна виділити такі види ефективності:



МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>